

przygotowała: dr Małgorzata Juda-Mieloch

**ĆWICZENIE CZYTANIA ZE ZROZUMIENIEM TEKSTU POPULARNONAUKOWEGO
„O KOMIKSIE”**

Adresat:

- uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej,
- nauczyciele języka polskiego szkół podstawowych.

Cele:

- doskonalenie umiejętności czytania ze zrozumieniem tekstu popularnonaukowego;
- samokształcenie

Czas wykonania:

20–30 minut

O KOMIKSIE

(1) Początków komiksu niektórzy badacze doszukują się już w średniowieczu. Tworzono historie obrazkowe z krótkimi komentarzami sławiące bohaterskie czyny czy historie świętych. Na niektórych miniaturach z ust przedstawionych postaci wychodziły banderole z wypowiedziami. Te formy graficzne zostają upowszechnione w czasach nowożytnych, gdy wraz z rozwojem druku pojawiają się satyryczne grafiki polityczne.

(2) Rozwój komiksów związany jest z rozwojem XIX-wiecznej prasy. Wówczas to zaczęto publikować historyjki obrazkowe w odcinkach. Miały one zwykle charakter komediowy, stąd też wywodzi się ich nazwa pochodząca z angielskiego słowa *comic* – ‘komiczny’. Formę paska otrzymał komiks w początkach XX wieku w Stanach Zjednoczonych. Ustaliły się jego typowe cechy: krótka i zwarta budowa złożona z kilku obrazków w formie paska, dymki z tekstami. Szybko zaczęły cieszyć się taką popularnością, że zaczęto je wydawać w formie zeszytów. Do połowy XX wieku komiksy drukowane w gazetach były czarno-białe. Dopiero w latach 70. w czasie wzrostu popularności komiksów na całym świecie zaczął dominować druk w kolorze.

(3) W Polsce komiks ma swoje korzenie w XIX-wiecznej grafice gazetowej oraz publikowanych w nich satyrycznych rysunkach. Pierwsze próby tworzenia całkowicie odrębnych, sekwencyjnych opowieści obrazkowych pojawiły się zaraz po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Pierwszy cykl komiksowy ukazał się w Polsce w lutym 1919 roku we Lwowie na łamach tygodnika satyryczno-politycznego „Szczutek” i nosił tytuł „Przygody Szalonego Grzesia”.

(4) Dwudziestolecie międzywojenne w Polsce przyniosło całą serię różnego rodzaju komiksów. Wśród najbardziej poczytnych była ilustrowana historia *Koziółka Matołka* (1932) autorstwa Kornela Makuszyńskiego i Mariana Walentynowicza, gdzie sekwencje obrazków prezentujących akcję były opatrzone słownym komentarzem.

(5) W PRL nazwa „komiks” (jako jeden z wytworów Zachodu) była niemiłe widziana przez władze komunistyczne. Oficjalnie używanymi nazwami były „historyjki obrazowe” („Tytus, Romek i A'Tomek”) czy wręcz „kolorowe zeszyty” („Kapitan Żbik”). W tygodniku harcerskim „Świat Młodych” komiksy publikowało trzech wybitnych rysowników: Henryk Jerzy Chmielewski, Janusz Christa, Szarlota Paweł. Rynek komiksowy w Polsce ulegał przeobrażeniom zwłaszcza po 1989 roku. Początkowo zdominowany przez tłumaczenia amerykańskich serii o superbohaterach, od początku XXI wieku stał się zróżnicowany. Rekordowy pod tym względem był 2015 rok, kiedy ukazało się po polsku blisko 900 komiksów (o 15 procent więcej niż rok wcześniej). W ostatnich latach oprócz wersji papierowej komiksu powstało wiele komiksów sieciowych.

(6) W 2018 roku w Muzeum Narodowym w Krakowie odbyła się wystawa „Teraz komiks”, na której zaprezentowano ponad 600 obiektów z lat 1871–2017 związanych z komiksem w Polsce. W ciągu niecałych pięciu miesięcy trwania wystawy odwiedziło ją niemal 37 tysięcy osób.

ZADANIA DO TEKSTU „O KOMIKSIE”**MAKSYMALNIE: 20 PUNKTÓW****1. Wybierz poprawną odpowiedź.****[1p.]**

Tekst „O komiksie” ma charakter

A.	informacyjny,	ponieważ	C.	dowodzi tezy postawionej w akapicie 1.
B.	argumentacyjny,		D.	omawia zagadnienie komiksu.

2. Wybierz tytuł, który dobrze oddawałby treść i kompozycję tekstu. Uzasadnij swój wybór, stosując zdanie złożone.**[3p.]**

A. „Najciekawsze polskie i światowe komiksy”.

B. „Historia komiksu na świecie i w Polsce”.

C. „Rekordowy rok 2015”.

D. „Narodziny komiksu”.

.....

.....

.....

.....

.....

3. Lektura „Kajko i Kokosz” mogłaby być przykładem ilustrującym informacje z akapitów: [1p.]

A. 2. i 5.

B. 1. i 2.

C. 3. i 4.

D. 3. i 5.

4. Na podstawie tekstu sformułuj argument uzasadniający, że na przestrzeni wieków komiks zyskał na popularności. Każdy argument poprzyj przykładem.**[2p.]****Argument 1.:****Przykład:****5. Z tekstu wypisz tytuły dwóch czasopism.****[2p.]**

.....

6. Jakimi słowami autor tekstu wyraża niepewność dotyczącą średniowiecznych korzeni komiksu?
Wypisz dwa. [2p.]

.....

7. Na podstawie tekstu stwórz kalendarium „Komiks w Polsce” złożone z dat rocznych. [4p.]
data – wydarzenie

.....

.....

.....

.....

.....

8. Z tekstu wypisz zdanie, które mówi o wpływie polityki na rozwój komiksu. [1p.]

.....

.....

9. Wyjaśnij, jaką funkcję w tekście pełnią przywołane w akapicie 5. dane statystyczne. [1p.]

.....

.....

.....

.....

10. Z tekstu wypisz wyrażenia synonimiczne do wyrazu „komiks”. [3p.]

akapit	wyrażenie synonimiczne do wyrazu „komiks”
1.	
3.	
5.	

KLUCZ DO TESTU „O KOMIKSIE”**MAKSYMALNIE: 20 PUNKTÓW****Zadanie 1.** – 1 punkt

A

Zadanie 2. – 3 punkty

B

Treść i kompozycję tekstu najlepiej oddaje tytuł „Historia komiksu na świecie i w Polsce”, ponieważ autor przybliży w porządku czasowym wydarzenia od powstania do rozwoju komiksu w Polsce i na świecie.

Zadanie 3. – 1 punkt

A

Zadanie 4. – 2 punkty

Argument: Zwiększa się liczba drukowanych komiksów.

Przykład: W 2015 roku po polsku ukazało się 900 komiksów.

Zadanie 5. – 2 punkty

„Szczutek”, „Świat Młodych”

Zadanie 6. – 2 punkty

Niektórzy, doszukują

Zadanie 7. – 4 punkty

1919 – ukazanie się pierwszego polskiego cyklu komiksowego;

1932 – wydanie komiksu o Koziołku Matołku;

1989 – przeobrażenia rynku komiksowego w Polsce;

2015 – rekordowy rok pod względem liczby wydanych komiksów;

2018 – wystawa w Muzeum Narodowym „Teraz komiks”.

Zadanie 8. – 1 punkt

W PRL nazwa „komiks” (jako jeden z wytworów Zachodu) była niemile widziana przez władze komunistyczne.

Zadanie 9. – 1 punkt

Podkreślenie zwiększenia popularności komiksu *lub* Wzrost zainteresowania komiksem

Zadanie 10. – 3 punkty

ak. 1: historia obrazkowa

ak. 3: sekwencyjne opowieści obrazkowe

ak. 5: historyjki obrazowe *lub* kolorowe zeszyty